

Het was de laatste zondag van de maand juli 1769. De klokken van de Sint Pieters- en Pauluskerk beierden over de stad de algemene verzameling van de gelovigen uit voor de Hoogmis. In de geul dobberde rustig de pas binnengelopen Engelse pakketboot. De enkele passagiers, de geringe hoeveelheid bagagie, de post waren al door een Engels sloepje aan de wal gezet. De matrozen trokken hun jolletje op de Rocheplate tegen aan het Westerhoofd om hun boot eens een extra grote beurt te geven. Er werd gesleurd met lederen emmers zeewater die over en in de boot werden gegoten. Er werd geschrobd, gewreven, gefrot van je welste, met een zorg en een overtuiging die alleen Engelse bootslui kunnen opbrengen voor varend hout.

Intussen ging in de grote kerk de Hoogmis door, gecelebreerd door de heer Pastoor en zijn twee "Capelaenen", opgeluisterd door het "kerkchorael" en door een kleine muziekkapel onder de leiding van "sieur Charles Pitzchinsky eerste violist ter meergenoemde parochiale kercke".

Nu was het in die tijd een gevestigde traditie, een heilige traditie in onze gewesten, waar de Rooms-Katholieke godsdienst nog staatsgodsdienst was, dat tijdens de Hoogmis de uitvoering van eenderwelk werk op de openbare weg verboden was. Alleen in gans bijzondere omstandigheden en met de toelating van de pastoor of van de baljuw kon van deze algemeen geldende regel afgeweken worden.

"Dheer Joannes Baptiste Schottey Bailliu deser stede" werd door een of ander gelovige ziel uit de stad op de hoogte gebracht van de bijna als heiligschennis aangeschreven activiteiten van de Engelse matrozen.

De baljuw, die in feite de vertegenwoordiger was van de vorst binnen de goede stede van Oostende, was nu precies niet de persoon die de volle achting genoot van magistratuur en burgerij. Hij was door de lange arm van een lid van de Raad van Vlaanderen, zeer tegen de zin in van hogere Oostendse kringen, in deze functie gearachuteerd geworden eind 1763. Vertelde men hier niet dat hij maar van lager afkomst was, dat zijn vader een simpele "chirurgyn-barbier" was uit de godvergeten parochie van Oost-Vleteren in de kasselrij Veurne, dat hij naar Frankrijk, naar Parijs, Rijsel en Orleans was getrokken om er het weinig gunstig aangeschreven maar zeer in de mode zijnde beroep aan te leren van "paruikmaker" en coiffeur, dat hij opgevist door zijn broer, greffier te Merkem, ingewijd werd in administratie en gerechtszaken. En maar roddelen in het kleine provinciestedje Oostende over "piston" enz., alsof dit iets ongehoord nieuw was dat nog nooit was of zou gebeuren.

Een feit stond echter vast als een paal boven water. Baljuw Schottey had ambities, hij had lef. Of telt dat ook soms niet ?

Voor hem was het een gelegenheid om zich op te werpen als de verdediger, de handhaver van aloude eerbiedwaardige "costuymen" en aldus wat aan prestige te winnen bij de Oostendse bevolking.

Onmiddellijk liet hij de sloep die op de Rocheplate in de zomerse zon te drogen lag aan de ketting leggen. Hij gaf opdracht aan de wacht, opgesteld aan de "Pompe" of Ponton op het Westerhoofd, er voor te zorgen dat de jol aan de Engelsen niet werd vrijgegeven.

Toen de zonen van Albion weer kwamen opdagen om hun jolletje naar de pakketboot te peddelen kregen zij te horen dat hun bootje was aangeslagen. Schuddebollend, niets van de gehele zaak begrijpend, dropen zij af naar hun kapitein. Verbolgen ging deze aankloppen bij de consul van Engeland ter stede, een zekere Irvine. Deze Irvine was nu precies niet een toonbeeld van Engels flegma, van afgemeten Engelse bedaardheid. Hiervoor was hij zich te diep ervan bewust de verdediger te zijn van de rechten van "His Majesty" en van de eerste zeemogendheid ter wereld. En dat wist men in Oostende maar al te goed.

De heer Irvine ging baljuw Schottey opzoeken en gaf hem zeer duidelijk te kennen dat het bedoelde jolletje een onderdeel was van de Engelse pakketboot en als Engels grondgebied diende beschouwd te worden, alleen onderworpen aan de Engelse wetgeving en niet gebonden aan een of ander belachelijke traditie. Kordaat eiste hij de onmiddellijke vrijgeving van de jol, zo niet zou hij stante pede klacht neerleggen tegen de baljuw bij het Hof te Brussel.

Onze baljuw was nu ook wel een man die goed wist dat, wanneer het te Brussel waaide, het te Oostende wel kon gaan stormen. Voorzichtig haalde hij voor de bedreigingen van de Engelse consul bakzeil. In de avond van 1 augustus 1769 mochten de Engels en hun jol komen afhaken. Aan de kapitein van de pakketboot werd medegedeeld dat hij de gebeurlijk opgelegde boete te betalen zou hebben. Maar hiervan kwam niets in huis.

Zo kwam het dat het kuisen van een boot tijdens de zondagse Hoogmis, twee eeuwen geleden, bijna leidde tot een diplomatiek incident.

Andere tijden, andere zeden

Daniel FARASYN

CATALOGISEREN PRENTKAARTEN

We horen soms zeggen dat het jammer is dat er geen prentkaartencatalogus van Oostende bestaat. We weten evenwel dat ons lid André Van Caillie daarmee bezig is, maar dat het zeker geen gemakkelijke opdracht is blijkt al te duidelijk uit een voorbeeld dat we zelf aantreffen i.v.m. het Bloemenuurwerk te Oostende :

Alleen onder het nummer 195 van de prentkaarten A. Dohmen (ALBERT) troffen we in onze verzameling volgende variantes aan :

195. - Horloge de fleurs - Flowers Clock (wijzers op 15u50')	1933 ?
195. - L'horloge en fleurs - The flowers Clock (wijzers op 12u15')	1934 ?
195. - L'horloge en fleurs - The flowers Clock (wijzers op 6u40')	1937 ?
195. - Horloge de fleurs - Flowers Clock (wijzers op 10u40')	1938 ?

En zonder nummer :

L'horloge en fleurs - The flowers Clock (wijzers op 12u25')	1935 ?

Typisch is dat geen enkele van onze vóóroorlogse kaarten een Nederlandse tekst heeft.

Er liggen uitgeverslijsten in het Heemkundig Museum opgemaakt door A. Van Caillie, ter beschikking van de verzamelaars van "De Plate". Zo kan ieder zelf reeds een eerste lijst van de Oostendse prentkaarten opmaken om hopelijk de informatie aan A. Van Caillie door te spelen.

O. VILAIN

HEEMKUNDIG MUSEUM

Het Heemkundig Museum van Oostende is iedere zaterdagochtend toegankelijk van 10 to 12u. Leden van "De Plate" hebben gratis toegang op vertoon van hun lidkaart.

G. V.